

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-és szám,

amely a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 206. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 12 K.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy hóra ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

A kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasar- és ünnepszakok kivételével.

Péntek, szeptember 10.

Hadgyakorlatok.

Nagybecskerek, szeptember 10.

Szeptember havával évről-évre az ország figyelme a monarchia egyik-másik részében végbemenő nagy hadgyakorlatok felé irányul.

Minden évben Ausztriában, avagy Magyarországon tartanak ily nagy manővereket. Rendszerint a monarchia mind a két felében, még pedig külföldi katonai attachék asszisztenciájával, sőt nem egyszer idegen uralkodók diszkrét ellenőrzése alatt folynak le ezek a gyakorlatok.

Asz idén is, habár nem egyszerre, csak gyors egymásutánban megy végbe a közös hadsereg és a honvédség harcalképességének ilyenén kipróbálása.

Minden ilyen nagyobb szabású manőver nemcsak a katonaság tiporta földjein, hanem a lakosság lelkiületében és egész berendezésében is mély barázdákat von.

Mert nemcsak a tényleges szolgálattal katonaságot rendelik ki ilyenkor a több hétig tartó gyakorlatokban való részvételre, hanem behívják az idősebb korosztályu tartalékosokat is. Sok ezer és ezer családnak együttlétét bolygatják meg ezek a hadgyakorlatok s a legtöbb embernek valóban nehezére esik a katonai szolgáltnak újból való felvétele céljából oda hagyni egy pár hétre polgári állását, a melyet talán el sem foglalhat többé újból, mert mire a gyakorlatnak végbe van, mások bitorolják már az ő állását.

Dn bármily kellemetlen kihatással bírnak is ezek a kalamitások az egyes honpolgárokra, országos és állami szempontokból mégis — legalább a fennálló nemzetközi viszonyokra való tekintetből — megnyugvással és rokonszenvvel kell fogadni azokat. Nemcsak azért, mert a katonaságnak egy helyen való összpontosítása egyes vidékekre igen nagy anyagi haszonnal jár, de mivel csakis annak a tudata, hogy egy jól kiképzett, mindenben s mindenkor harcalkész hadsereg öröködk a mi állami függetlenségünk, anyagi jó-

létünk s nemzeti kulturánk fölött: nyújthat kellő erőt és megnyugvást kulturális és állami feladataink zavartalan teljesítéséhez.

A sok százezernyi s drága hadsereg mit is érne nekünk, ha annak harci késztültsége csupán az ujonczok kiképzésére és a keretek betöltésére redukálnók.

Csak azok a nagyarányu csapatmöggek nyújthatnak teljes megnyugvást a hadsereg harcalkészültségét illetőleg, a melyeknek szilárd és kipróbált keretei magukba fogadják a polgári életből kiszakított tartalékosokat is, melyek tisztjei az őrnagytól kezdve a hadtesteket vezénylő tábornokig alkalmat nyertek a teljes hadilétszámban működő csapattestek vezetéséhez s vezényletéhez s ahol egyuttal a tábornok s az intendatura, az egészségügyi és a műszaki csapatok is alapos kipróbálásnak vannak alávetve.

A morva-bistritzi és a tatai gyakorlatok is ezen tekintetek szempontjából érdemelnek első sorban figyelmet. Bohatóbban vizsgálva azonban a dolgot, azt látjuk, hogy a bistritzi gyakorlatok és a tatai manőverek sok tekintetben mégis eltérnek egymástól.

Mindenekelőtt nyilvánvaló, hogy nem csak a terepviszonyok sajátossága, de a gyakorlatok színhelyét szolgáló területek, a földrajzi, etnografiai és politikai viszonyban mutatkozó eltérés is más jellegű kölcsönöz a magyarországi és egészen mást a morvaországi gyakorlatoknak. Azonkívül meg Ausztria zilált politikai helyzete s a honi állapotok konszolidált volta is egészen különböző reflexet vet a Lajtán inneni és a Lajtán tuli gyakorlatokra.

Sőt mondhatnók, hogy az osztrák párt- és politikai viszonyok züllött volta önkénytelenül ráirányítja a közfigyelmet arra a hadsereg, mely hivatalos nyelvénél és hagyományos szelleménél fogva valóságos tilalomfa minden ellen, ami évek óta odaát Ausztriában történt és történik.

S minthogy első sorban mégis csak a hadseregben látjuk az osztrák és magyar

monarkia nagy hatalmi állásának biztosítékait, a nagy manőverek alkalmából önkéntlenül felmerül az a kérdés, vajjon a hadsereg szervezetére s szellemére nem fognak-e az osztrák viszonyok bomlasztó hatni?

S az Ausztriában dúló forrongás nem fogja-e megbénítani a monarchiának a hadsereg ereje és a hadgyakorlatok tanúságai által kifejezésre jutó akcióképességét!

Örvendetes körülménynek minősítjük, hogy II. Vilmos a morvaországi hadgyakorlatok színhelyéről akkor jön vendégségbe Budapestre, az ország székesfővárosába, amidőn királyunk bölcsesége és kormányunk hazafias föllépése csak kevéssel ezelőtt ajándékozta meg a magyar nemzetet a honvédségi akadémiával s három tisztképző intézettel.

S ha a német császárt, amint hinni merjük, teljes mértékben ki fogják elégíteni a magyar fajnak a tatai hadgyakorlatokban kifejezésre jutó katonai érényei s ha meglepi őt a magyar hadianyag kitűnő volta: nem éppen önhitségből, de évezredek küzdelmeink tanúságaira való hivatkozással, azt a kötelező ígéretet adhatjuk a velünk szövetséges német császárnak, hogy most, hogy megkaptuk a magyar tisztképzés alapfeltételeit, nemcsak a honvédségben, de a közös hadseregben is a Máriaissyak és a Mádi Kovácsok folyton szaporodni fognak. A magyar nemzet pedig a magarszéről is vonja le politikai konzekvenziát a német császár jelenlétében legközelebb végbemenő nagy hadgyakorlatoknak a küldje gyermekeit, serdülő ifjait minél tömegesebb számban a katonai- és tisztképző iskolákba. Mert lateinerekkel és proletárokkal most nem lehet ám megvédeni a haza függetlenségét, a magyar népfaji szupremáciáját. Neveljünk minél több s minél kiválóbb magyar tisztet a hazának s a királynak. Akkor lesz csak igazi örömmünk a fényes manőverekben.

V. S.

A „TORONTAL” tárczája.

Tavas az őszben.

Járatlan utakon
Tarlók fölött járok,
Az utamat állja
Tüskébokor, árok,
Hollóserreg röppen
Károgva fölöttem
S örökös tavasz nyit
Mégis körülöttem.

Eső veri arczom,
Belém kap a szél is,
Rám hull pörgedezve
A száraz levél is
De nem aggaszt többé
A jövődő képe,
Most már bizalommal
Tekintek előre.

Tavasz van szivemben,
Az egész világon,
Azt hiszem virág a
Levél is az ágon,
Pacsirtaszó hallik,
Nem hisz az árnyék
S ugy érezem, mintha
Rózsák között járnék.

Járatlan utakon
Tarlók fölött járok,

Az utamat állja
Tüskébokor, árok,
Hollóserreg röppen
Károgva fölöttem
S örökös tavasz nyit
Mégis körülöttem.

A verandán.

Szezon eleje lévén, alig volt még néhány ember a kies fürdőhelyen. Nagyon természetes tehát, ha Béky Endre pokoli módon unatkozott. A kávéházban ült s bár a harmadik pohárka konyakot itta, már nem tudott fölegedni a rosszkedve.

Elindult a kávéházból. Délután három óra lehetett. A júniusi nap idegtompító forrósággal sütött alá s aranyos fényvel ömlött szét ezernyi sugara a fák mozdulatlan koronáján. Almos kábultság terült szét az egész vidéken, a forróság tól eltikkadt fűszálak inkább rozsdaszintűek voltak már mint zöldék.

Béky Endre boldogan lélekezett föl, mikor az égre jókora darab sötétszürke felhő ereszkedett. Eső közeledése érzett a levegőben s nyomban meg is eredt lassan csaperegve.

Köröskörül sehol egy teremtet lélek sem volt látható, csak mikor befordult a villa sorra, akkor vette észre Béky, hogy valaki feléje tart. Megállt és várt, hogy az közelebb jöjjön. Az erőt nem bánta, legalább feifrisült tőle kissé.

A kavicsos uton most már egészen közelről hallatszottak a közeledő nehéz lépteit. Béky megismerte.

— Te vagy az, Tóni? Az isten hozott ide a megváltásomra. Azt hittem, pajtás megőrültök. Sehol egy árva lelket nem lát itt az ember.

Tóni, másképp Bene Antal, már nem volt egészen fiatal ember. Közelebb állt a negyvenhez, mint a harminchoz. Békyhez, bár az jóval fiatalabb volt nála, igaz baráti kötelekek fűsték. Négy teljes napja ismerték egymást s körülbelül három napja már tegeződtek is jöllehet egymás vezetéknevét még mindig nem tudták. Az ő barátságuk a délutáni tarokkpártik mellett nevelkedett és éjszakai dorbézolások mellett nőtt nagyra. Mikor Béky négy nap előtt a fürdőhelyre jött, értésére esett, hogy a férfiak negyediket keresnek a tarokkhoz. Tüstént ajánkozott s essel az első lépéssel egy csapásra mesés népszerűsége telt szert a férfiak előtt.

Bene most sietett megnyugtatni a barátját:
— Sose busulj, Bandikám, egyfitt maradok most már veled egész délután.

Béky hálásan szorongatta barátja kezét.
— Az isten megáldjon érte! S most jöjj velem, nézzünk be az Anna-villa kapuján, ha ott van e az én szép, szőke ismeretlenem?
— Ah! Ah! Szőke ismeretlenem?

— Az! Mindössze kétszer láttam még csak, tegnap és tegnapelőtt, akkor is csak futó pillanatra, mikor elmentem a kapuja előtt. De mondatom, halálosan szerelmes vagyok beléje!

Elértek a kapuhoz. A verandán csakugyan ott ült egy szép, szőke asszony s a himzőpárnája fölül hajolva dolgozott.

— O az! sugta Béky a Tóni fülébe.
Tóni meglepetve nézett barátjára.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 13. Közigazgatási bizottság.
Szeptember 24. A felsőtor. Árm. társ. közgyűlése.
Október 10. Őszi lóverseny Nagy-Becskereken.
Október 11. Millenáris bizottság zárulása.
Október 11. Őszi közgyűlés.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután

— **A torálki községi hitelszövetkezet** alakuló közgyűlése f. évi augusztus hó 28 án ment végbe N. Torálkon a legnagyobb érdeklődés közepette. A torontálvármegyei központi hitel intézetet Boróczy Dezső titkár képviselte, kinek közreműködésével a szövetkezet megalkult, az alapszabályok hosszú vita után megállapították s a hitelszövetkezet élére a következők választották be: Negru Lázár bíró elnök-igazgató, Chorlő Gyula jegyző alelnök-igazgató, Dragoj Pavel, Miát Lázár és Kresu Györgye igazgatói tagokul; a felügyelő bizottságba: Avramuty Péter, Szemes Todor, Stojanovits Pavel és Csikola Martin és a választmányba: Todor Jefta, Csobán Tivadar, Alaszu Pavel, Steiner Aron, Joszt Konrad, Szekosán Jova, Musztety Pavel, Kernu Jefta, Szekosán Andrea, Blázs Pavel, Zeurma Györgye és Dazsu.

— **Vetőmag a kisczardának.** A Temes vármegye mezőgazdasági bizottsága által a vetőmagra szoruló kisczardák összeírásának felülvizsgálására kiküldött albizottság, mint Temesvárról írják, tegnap Molnár Viktor főispán elnökelete alatt a vármegyei ház kistermében ülést tartott. A bizottság alaposan megvizsgálta a községi előjáróságok által a vetőmagra szoruló kisczardákról beterjesztett összeírásokat és azokat kijavította olyképp, hogy egy egy kisczarda legfeljebb 5 mm. buza vetőmagot kapjon kamat nélkül kölcsön. Az akként helyesbített kimutatók szerint az egész vármegye vetőmag szükséglete mintegy 2000 mm. buza. A bizottság egyben a beérkezett jelentésekből konstatálta, hogy a vetőmag szükséglet tényleg sokkal nagyobb, de részint, mert a kisbirtokosok reményüket a jövő évi termés iránt annyira elvesztették, hogy őszi búzát csak nagyon kis mértékben akarnak vetni, részint, mert a községek a multak tapasztalataiból kifolyólag irtóznak a készízetési kötelezettség elvállalásától. — számos, súlyosan károsult község kis birtokosai tartózkodnak igénybe venni a vetőmag kölcsönt. A bizottság elhatározta, hogy vetőmag-kölcsönre összesen ötvennégy községet fog ajánlani, mint a melyek lakói a legszegényebbek s leginkább rá vannak szorulva a segílyre.

— **Lóverseny.** A minap megemlékeztünk róla, hogy a nagybecskereki Őszi lóverseny élénkítésére Rónay Jenőné szül. Patyanszky Olga, Dr. Dellimanich Lajosné, gróf Bethlen Miklósné, Dr. Balás Ivánné, Dániel Ferenczné, Dr. Gyertyánffy Jenőné és Gyertyánffy Andorné urhölgyek értékes „Vigasz verseny” díjat ajándékoztak s ennél fogva a verseny programjában egy érdekes futammal — a Vigasz-versenyyel — bővült.

— Ez? ... Hm! ...
Egy percig hallgatott, aztán így szólt:
— Csakugyan fess asszonyka! Hát szerelmes vagy beléje, szegény barátom?
— Gyógyíthatatlanul!
— No se baj! — szólt Tóni és szánakozó mély részvétellel nézett Béklyre. — Akarod, hogy hemutassalak neki?
— Ismered?
— Ha ismerem-e? Sőt azt hiszem, nagyon jól ismerem.
— Hát gyereünk! Azt mondd neki, hogy az első elől akartunk menekülni. Nehogy toladásnak vegye.
— Bizd rám!

A másik perczben ott állott az asszonyka előtt a két férfi.

— Ime — szólt Bene — hoztam magának egy férfit, a ki rémitben szerelmes önbe. Ő azt mondja: halálosan. A neve . . ., no mutasd már be magad Bandi, hadd tudjam én is, micsoda névre hallgatsz!

Barátjának sajtáságos viselkedése egy kissé megzavarta Béklyt, de sokkal gyakorlottabb világi volt, semhogy egykönnyen ne tudta volna bele találni magát helyzetébe.

Megmondta a nevé, aztán így szólt:
— Barátom, Tóni, igazat mondtam. Valóban a bolondulások szerelmes vagyok. Ne lepje meg ez a nyilatkozatom, ne is haragudjék érte. Őn lesz az első asszony — tette hozzá fájdalmas hangon — a kinek valaki bemutatkozása után rögtön szerelmet vallott.

Az asszonynak jókedve volt, de erre a becsédre igazán nem tudott mit válaszolni. Béklyre

A propozíciók a következők: Távolság 1200 méter. Tiszteletdíj az elsőnek. Hölgyek díja. Futhat minden oly ló, mely a sik, akadály, gát és vadászversenyben részt vett s sem első, sem második díjat nem nyert. Urlovasok. Színekben vagy egyenruhában lovagolva. Nevezés az oszlopnál. A tiszteletdíjak végtelen értékesek és szépek. A vadászversenyben, hol az első a torontálmegyei hölgyek tiszteletdíját kapja, a jutalmazottnak egy arany box és arany gyufatartó jut osztályrészül, melyeken solitaire gyémántokból és szafirokból patkó van kirakva. Egy másik tiszteletdíj: emailrozott ezüsttárcsa és ezüst kancsó. Maga a verseny az écskai uton fog lefolyni, a tribünököt az első dombon állítják fel. A verseny díjaira eddig adakozók teljes névsorát a következőkben közöljük: gróf Csekonics Ede 50 frt, Babics György 5 frt, Tallián Jenő 5 frt, Lederer Arthur 10 frt, Nikolics Fedor báró 5 arany = 50 frt, Bobor Róza 20 frt, Schulte Vilmos 10 frt, Rónay Ernő 10 frt, gróf Bethlen Miklós 10 frt, báró Baich Iván 20 frt, Nagybecskereki takarékpénztár 10 frt, gróf Kinszky Zdenko 10 frt.

— **Esküvő.** Dr. Billitz Béla, a nagybecskereki ügyvédi kar egyik legtehetségesebb fiatal tagja, folyó hó 19 én tartja Szabadkán esküvőjét Kunetz Ignác bájos leányával, Etelkával.

— **Vívókurzus Nagybecskereken.** Vízifőhadnagy vívótanfolyamára még mindig lehet jelentkezni. Különösen ajánljuk a diákság figyelmébe, hogy ne mulassza el a kedvező alkalmat, mert máskor ugyem lesz abban a helyzetben, hogy ocsón tanuljon meg jól vívni, mert ha akarna sem volna képes olyan körülmények közé kerülni, a melyek elősegíthetnék ebbeli szándékában. Ha többen tanulnak, a főhadnagy ur készséggel ad nekik egész külön órát, a szerint, a mint az iskolai elfoglaltságuk megengedi. Azután pedig minél nagyobb számban jelentkezőknek a csoporttanuláshoz, természetesen ingyen annál kevesebb a tandíj. Jelentkezni lehet lapunk szerkesztőségében is d. u. 3 és 5 óra között.

— **Kereskedelmi alkalmazottak figyelmébe.** Tapasztalat szerint évente nagyobb számban fiatal kereskedő megy ki Londonba azon céllal, hogy ott majd állást és foglalkozást szerez, a mi a legtrikább esetben szokott sikerülni, mert az illetők az angol nyelv és a viszonyok alapos ismerete nélkül és jobbra minden anyagi eszköz híjával érkeznek Angolországba. Az állásnélküliek roppant számánál fogva, a kik Európá minden részéből ott összesereglenek, az állászerzés feletle nehéz és a kiutazott fiatal emberek csakhamar egyik másik jótékony együlethez kénytelenek fordulni akár pénzbeli segíly, akár pedig az ingyenes hazautazás kieszközölésé végett. Magától értetődik, hogy hasonló helyzet demoralizáló hatás al van az illetőkre és nem egy közülök rossz társaságba keveredvén, a

rendőrséggel is meggyülik a bajuk. A temesvári kereskedelmi és iparkamara ennek folytán figyelemzeti az érdekelteket, hogy előleges alkalmazás nélkül ne menjenek Londonba, illetőleg csak az esetben, ha az angol nyelvet tökéletesen birják és megfelelő anyagi eszközök felett rendelkeznek, a melylyel magukat bizonyos ideig állás nélkül is fenn birják tartani.

— **A konyha szökevénye.** Nem tartozik ez a fehér hollók közé, hiszen a városi kapitány hivatalában garmada számra hever a sok porlepte könyv, amelynek mindgyikét a konyhának egy egy szökevénye hagyta hátra. De ez a konyha szökevény nem könyvet, hanem levelet hagyott az asszonynak. Egy félv, mindkét oldala teleírva ákom bákóm betűkkel. Tanulságos kis levél ez, arra tanít, hogy a háziasszony ne avatkozzék a cselédek szív ügyeibe. Imho! a levél:

„Tudatom a tévszasszonyt, hogy vót szerencsem megezőkni a hajnali vonattal és szépen hazazónátam, majd máskor jobban fognak vigyázni a cselédre, mint én rám, mint a macskára, akit etetnem kellett. Minek mondták hogy én katonáné vagyok, mégis csak azért is megesaltam, mert a bakonót beata az ablakon és semit is nem hallotak és tihetik botal nycmoment mert híjába hivatnak nem voltam beirva. Bizon én nem vagyok katonáné, nem is vótam nem is leszek ezel bezárom soraimat ma adok tisztelettel Kobovai Ilka. Nem jövők tájára sem Becskereknek gondolom nem is siratnak meg“.

— **A csók = munka.** Hiába rázzák hitetlenül a fejüket azok az ábrándos arczu, ésvárgó tekintetű szerelmes leánykák meg ifjak, hiába mereszítik tágra nagy, a „kedves“ számára mennyországot rejtő szeméiket, hiába toppntanak tiltólag azok az apró hüvelyknyi lábacsok, egyszerűval minden tiltakozás hiába. A csók igenis munka, még pedig nem is a legkényelmesebb. Valóban érdekes s különösen izgató tapasztalatai lehetnek annak a fiatal angol tudósnak, ki a csókról, mint a munkáról a következőképen ír: „Egy fél, esetleg három negyed óráig a legnehezebb testi munkát is kibírhatja bárki egyhuzamban anélkül, hogy tul erőltetné magát. A szellemi munka csak akkor okoz nagyobb fáradságot, ha több órán át szakadatlanul dolgozunk. Próbálja meg azonban valaki csak tíz percig is egyfolytába csókolni azt, a kibe szerelmes, s tapasztalni fogja, hogy idegei annyira elernyednek s úgy fog reszketni, mintha legalább is napokat dolgozott volna szadatlanul.“ A fiatal tudós e néhány sorából, azt hisszük a legvilágosabban kitünik: 1. hogy a csók munka, 2. hogy a fiatal tudós maga is erősen — munkálkodhatott, amíg rájött ezen fölfedezésére.

— **Rágalmazott püspök.** Iljics Sándor verscei ügyvéd a Srbstvo című ottani lap szerkesztője 1896. évi december 27 én kemény támadást intézett Zmejánovics Gavril szerb pü-

nézett, hol Tónira. Az utóbbi egy nagy papirlepedő mögé bujt és úgy tett, mintha mélyen el volna merülve az újság olvasásába, az asszony azonban észrevette, hogy Tóni a papirlepedő mögött kajánul mosolyog.

— Te nevelsz? — gondolta magában. Jól van! En meg majd folytatam a tréfát.

S szólt Béklyhez:

— Nem haragszom, nem! De vallomásért vallomás jár. Azt hiszi, nem vettem észre, mikor ön a vasrácos kapun át bekandikálgatott hozzám? Oh, észrevettem s titokban magam is utána néztem. Megvallom, érdeklődtem ön iránt, s most hogy ismerem, nem tagadom ön tetszik nekem.

Béklyt ez a felelet a legnagyobb mértékben készületlenül találta. Rémuldözve tekintett az asszonynak, majd Tónira, a kit köhécsléssel figyelmeztetett, hogy odanézzon, aztán mindenféle jelekkel igyekezett értésére adni, hogy jelenléte immáron fölösleges. De Tóni semmiképen sem akarta észrevenni ezeket a jeladásokat. Észrevette azonban az asszony.

— Oh, neki ne integessen, — szólt — előtte nem titkolódom. Nagyon bizalmasak vagyunk egymáshoz.

— Lehet is, nagyságos asszonyom! — felelt Békly. — Tóni nagyon derék és diszkrét gentleman. Magam is igen szeretem őt, nagyon jó barátok vagyunk. Együtt menünk mindenüvé. Még nem ismerem a többi fürdőbeli férfiakat, nem is elegyedem közéjük. Nem akarok, mert ugylátszik, iszonyu lumpok.

— Mint az én uram! Az mindig küztük csavarog, itthon soha sincs!

— Képzhetetlen! Ilyen édes asszonya van és nem ül egész nap a felesége mellett!

— Oh, hagyja el, inkább kártyázik!

— Kártyázik? Rettenetes!

— Es iszik!

— Iszik? Hallatlan!

— Szóval borzasztó ember.

— Már az igaz. Kerékbe töretném az ilyen férjet, ha módomban állana.

Tóni idegesen mozgolódott a helyén.

— No, pájtás, te nem tennél így? Bizonyára így cselekednél, a mint én ismerlek. Ilyen férj! Kártyázik! Iszik! Soha sincs itthon! Micsoda elétevelyedése az erkölcsöknek! En sohasem veszek kártyát a kezembe, nagyságos asszonyom! Nem tudom megkülönböztetni a makk királyt a zöld hetestől, a pick-dámát a skiztól.

— Ezt becsülöm önben, — felelt a szép asszony.

— Inni? Egy pohár bornál többet le sem tu lok nyelni.

— Így is van rendjén.

— De Bandi, ugrik fel újra Tóni — ne beszélj ilyeneket! Nem birom hallgatni tovább!

— Ah, ah, uracskám, szólt — közbe a szép asszony — nem birja hallgatni? De, mondja csak tovább, kedves Békly ur, tartson csak előadást a jó erkölcsökről az uramnak.

— Az u-u-urának? . . .

— Hát persze! Tóninak, az uramnak!

Tíz perc mulva Békly Bandi feletle izgatottan sietett a hotelje felé. **Hervay Frigyes.**

pök ellen, mely csakugy hemzsegett a meggyalázó kifejezésekkel. A püspök, mint magánvádoló lépett fel a rágalmazás és becsületsértés miatt emelt panaszt a temesvári törvényszék előtt. A temesvári esküdtek egyhangulag becsületsértést állapítottak meg, mire a sajtóbírósság Iljicsét becsületsértés vétsége miatt egy havi fogházra és 50 frt pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt szerkesztő semmissége panaszában azt vitatta, hogy ő Zmejanovics püspököt mint közhivatalnokot sértette meg, ennél fogva a közzététel panaszára és nem magánpanaszra kellett volna őt pörbe fogni. A kir. kuria Székely Ferencz dr. kuriai bíró előadása alapján a semmisségi panaszt elvetette, azaz az indokolással, hogy a magánbecsületsértést éppen az esküdtek állapították meg.

— **Szezonhír.** Lapunk zártáig a költő nemzedéknek még egyetlen vitás kaliberű tagja sem konstátálta pergő jambusokban, vagy egyáltalán bármily szabályszerűen visszatérő sorokban, hogy az ősz, a levélhervasztó, a melanholikus ősz — ahi! — megérkezett. Az emberiség kedveltségű levelibékája, a meteorologiai intézet, eltalálta az igazat, mikor hűvös, szeles időt jósolt, mert csakugyan beállott. A nap olyan bágyadtan küldi le sugarait, hogy már alig melegít s átvette uralmát az őrj, őrjási porfelleggel lepve el az utcán járók szemét, száját. Egy-két nap még talán az egész s beállanak az esős, szürke délutánok, a mikor minden olyan halálos fáradt, szomorú, unalmas lesz.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbban a következő bejelentések történtek:

Született: Szabó Béla rk. vendéglős, fia. — Straub Mátyás rk. ács, leánya. — Vorigics Mladen gk. földmives, fia. — Kovács Ferencz ev.-ref. napszámos, leánya. — Kozlovics István gk. napszámos, leánya. — Nádics Velyko gk. földmives, leánya. — Lang Antal rk. gépész, fia. — Kovács János rk. napszámos, leánya. — Pretz Antal rk. borbély, leánya. — Kuzman Mária rk. cseléd, leánya. — Krunity Péter gk. földmives, leánya. — Szelgrád Mátyás rk. földmives, leánya. — Götz János rk. ács, fia. — Német György rk. ács, fia. — Neff Lőrincz rk. napszámos, leánya. — Strausz Jakab rk. zenész, leánya. — Ruzsa Erzsébet rk. cseléd, leánya. — Percz Dániel gk. napszámos, leánya. — Özv. Vinka Jánosné ev.-ref., leánya. — Bósz Ede rk. tanár, fia. — Cvetkov Dusan gk. földmives, leánya.

Meghalt: Masa Illésné rk. 22 éves, tüdővész. — Relyin Athanasz gk. földmives 75 éves, aggkór. — Jovánov Iván gk. 5 napos, veleszületett gyengeség. — Laki Eszter ev.-ref. 2 napos, veleszületett gyengeség. — Özv. Kann Simonné ir. 53 éves, méhrák. — Nádics Vukoszáva gk. 1 1/2 hónapos, görcsök. — Szmederevác Sebő gk. napszámos 34 éves, tüdővész.

— **X Fényes bizonyítványt** állított ki dr. Schenk Lipót bécsi cs. kir. egyetemi tanár a Continental-Bodega borairól azt irván, hogy e borok üdülőknek rendkívül jó szolgálatakat tesznek és hogy nagyrészt e borok hatásának köszöni sikereit Dr. Bardeleben berlini orvos elismerő hangon méltatja a Continental Bodega borait, azt mondván, hogy minden dicséret felesleges, mert utólréhetetlen jószáguk minden dicséretnek föltötte áll. — Ugyancsak osztatlan elismerésben részesítik a Continental-Bodegát: Ziemssen dr. egyetemi tanár és a müncheni ált. kórház igazgatója egy nagyobb megrendelés kíséretében, Nolte dr. titkos egészségügyi tanácsos és udvari orvos Berlinben, Thilemann dr. Hamburgban és Augerer dr. egyetemi tanár Münchenben, kik e borokat mind kiváló egészségfentartó és gyógyító erejüknek mondják. A Continental-Bodega borainálunk Rósa Ignácznak urnál kaphatók.

Irodalom.

* **A természet.** Ez a ezime Lakatos Károly ornithológus szaklapjának, melyet dr. Lendl Adolf hírneves ornithológussal szerkeszt Budapestben. Az első szám gazdag érdekes tartalommal és igen csinos kiállítással jelent meg. A „Beköszöntő” cikkben kívül igen érdekes cikkek vannak a füzetben és ezimben: „A vadmacskáról” és Bárony István tollából remek tárcza: A rét fia. Meleg megemlékezést írt bele Jäger Albert a vadászat közben tragikus halált halt László főhercegről és maga Lakatos érdekes tudnivalókat vázol a vadászat rovatban a sasonról. A füzetet képek is díszítik. Vadászok, sport emberek igen kellemes olvasmányt találnak ezen új folyóiratban, melynek előfizetési ára egy esztendőre csak 3 frt, mely dr. Lendl Adolf intézetéhez küldendő (Donáti utca 7.)

* **Vidámság a tanügy birodalmában.** Verner László lapszerkesztő kollagának egy saját szerű irodalmi szénert kultivál: tanügyben a humort. Karcolatainak nevesi dolgait és azok első kiadásának oly páratlan sikere volt, hogy

rövidesen az első kiadás elfogyott. A második kiadás sajtó alá rendezése alkalmából szerző egy új kötetet ad vig karcolataiból, melynek sikerét többek között jelenti, hogy a Magyar Hírlap „Mikor a tanító nevet” czimben tárczát írt róla, a Nemzetben (1891. év decz. 18) Kozma Andor írt a műről hosszasan, a leg-hízelgőbb bókokat szórva a fiatal íróra. A karcolatokhoz a tanítói rendből kivált, azóta, fájdalom, porladozó költőnk Komócsy József írt előszót, többek között a következőket: „Inkább szerettem volna ezt a könyvet én megírni és az előszó megírásának dicsőségét a könyv írójának átengedni.” A karcolatok ára két kötetben, izlésesen kötve 2 frt. Ugy tanügyi ember, mint általában művelt ember bátran megrendelheti ezt a nem pedans, elmés munkát. Megrendelhető szerzőnél, Verner Lászlónál, a „Békésmegyei Közlöny” felelős szerkesztőjénél Békés Csabán.

Legújabb hírek.

A király porosz ezrede.

Budapest, szept. 9. A király tegnap délben a német katonai attasét fogadta, a ki abból az alkalomból, hogy ő Felsőge 25 éve tulajdonosa a 16-ik porosz huszárezrednek, a német császár sajátkezűleg írt üdvözlő levelét nyújtotta át. Ezután a király az ezred tegnap ide érkezett üdvözlő küldöttségét fogadta.

A Reichsrath egybehívása.

Bécs, szept. 9. A kormány szeptember 23-ára fogja a képviselőházat összehívni. A képviselőház első ülésén az elnökséget fogja megválasztani. Ebenhochon kívül Madeiski volt miniszter is elnökjelölt.

Mascagni öngyilkossága.

Róma, szept. 9. Egy pesarói távirat merő koholmánynak mondja a Mascagni öngyilkossági kísérletekről terjesztett hírt. Mascagni pört fog indítani mindazok ellen, a kik ezt a hamis hírt terjesztették. Az öngyilkosság híre egész Olaszországban leirhatatlan izgatottságot keltett s a pesarói táviróhivatal alig győzi a tudakozódó táviratokat s a válaszokat elintézni. A Gazetta d'Emilia, a mely elsőnek közölte a Mascagni öngyilkosságát, ma megczáfolja ezt a híret.

Róma, szept. 9. A Don Chisciotte pesarói tudósítója határozottan föntartja azt a híret, hogy Mascagni öngyilkossági kísérletet követett el. A czáfolat okául azt mondja, hogy a maestro környezete az öngyilkosság híréből kellemetlen következményeket el akarja háritani. Mascagnit ágyba fektették. A két orvos, a ki fölváltva éjjel-nappal mellette van, azt mondja, hogy a sebek nem veszedelmesek.

Sztojalovszky páter.

Budapest, szept. 9. A lengyel szocialisták apostola, Sztojalovszky páter, a kinek szabadon bocsájtása érdekében Budapestben is oly nagy mozgalom indult meg, a mikor az itteni rendőrség őt az osztrák hatóság megkeresésére letartóztatta, — mint tudjuk, Rómában járt most, hogy az egyházból való kiközösítést megszüntessék ellene és újból visszafogadják az egyházi emberek kötelékébe. A Lembergben megjelenő lengyel lapok erre vonatkozólag ma Rómából azt az értesítést kapták, hogy a kongregáció a kiközösítés megszüntetésének föltételül azt közölte ki, hogy Sztojalovszky a szocialistákkal való érintkezést teljesen és végkép megszakítsa. Ugy látszik, hogy a páter e föltételeknek alávetette magát, mert lapja a vallástalanság és a szocialdemokrácia társadalomfölforgató irányzata ellen máris föltünő állást foglal.

Kréta forrong.

Kána, szept. 9. A kánaei fölkelők megtámadták a város körül vont kordont és ötszáz juhot és hatvan szarvasmarhát elraboltak. Török részről két embert ölttek meg, négyet pedig megszesbesítettek. A fölkelőknek két halottjuk van.

Bécs, szept. 9. A király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta Pintér őrnagy krétai konzult, a ki a sziget viszonyairól tett jelentést.

Az életbiztosító bűnpere.

Bécs, szept. 9. A bécsi esküdtszék előtt ma kezdtek meg Löwenthal Emil családi bűnpereinek tárgyalását. A vádlott a Star nevű biztosító intézetet 120 ezer frt erejéig olyképp károsította meg, hogy fivérét, Löwenthal György tüzerkapitányt biztosította, bár tudta, hogy a fivére öngyilkos lesz. A vádlott tagadja a családi szándékot. A tárgyalás a közönség óriási érdeklődése mellett folyik.

Táviratok.

A tatai hadgyakorlatok.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják, hogy Ferencz József király ma délelőtt nagy katonai kísérettel Tatára utazott.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tatáról jelentik, hogy ő Felsőge ma délután 2 órakor odaérkezett, hogy jelen legyen a holnap kezdődő hadgyakorlatokon. A király kíséretében vannak Paar és Bolfras főhadsegédek, gróf Alberti, Culmer és Wessely szárnysegédek, Wanka ezredes, Dittl százados, König udvari tanácsos és Marzsó udvari titkár.

Pulszky Ferencz a ravatalon.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pulszky Ferenczet, az elhunyt agg tudóst ma tették ravatalra. A családhoz a tegnapi és a mai nap folyamán számos részvétnyilatkozat érkezett a tudós és a politikai élet számos kitűnőségétől. A ravatalt máris sok pompás koszorú borítja.

Görög tiszték sorsa.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” er. táv.) Athénből jelentik: Száznál több görög tiszt ellen indítja meg legközelebb az athéni hadbírósság az eljárást, mivel a legutóbbi görög-török háboruban nem viselték magukat rangjukhoz méltóan. Az eljárást hir szerint maga a görög király indíttatja meg.

A tőzsdéről.

Budapest, szept. 10. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat mérsékelt, vételkedv korlátozva, forgalom 18.000 mm, az árak csendesek és tartósak.

Buza szept.-okt.	12-18—12-20
Buza márcz.-április	12 07—12 09
Tengeri 1898 máj.-júniusra	5 78—5 80
Tengeri 1897 aug.-szeptre	5 03—5 05
Tengeri szept.-okt.	5 16—5 18
Zab szept.-októberre	6 03—6 05
Repeze aug. szeptemb.	13 40—13 50

Hirdetések.

Egy lakás

a szerb hitközség ujonan épült házában, fő-utcza, a gymnasium-utcza irányában, öt szép, kényelmes szobából és mellékhelyiségekből; továbbá

☛ egy ház udvarral ☛

a temesvári-utcza 1509. szám alatt, a gabonater mellett, 1897. évi szeptember hó 12-én d. u. 3 órakor a szerb olvasóköri helyiségében nyilvános árverésen 1 egész 3 évre bérbé adatik.

Árverezni óhajtok jelenjenek meg a kitűzött helyen és órában.

Nagybecskerek, 1897. szeptember hó.

Risztics Pája,
templomgondnok.

A felső-torontali ármentesítő társulat igazgatójától.

6906. szám
ig. ex. 1897.

Közgyűlési meghívó.

Társulati elnök ur Ö Méltóságának f. hó 2-án 78/897. ft. szám alatt kelt becses rendelete értelmében, van szerencsém folyó évi szeptember hó 24-én délelőtti 11 órakor itt Nagy-Kikindán a városháza nagytermében tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 4. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém az érdemes községi előljárókat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy a mennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 4. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előljáróság által fognak képviseltetni; megjegyezvén, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivetés szerinti közrejárlása legalább 100 frtot tesz ki.

A községbeli érdekeltség esetleges csoportosulásáról, a választott megbízott vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi előljáróság fogja-e a társulati alapszabályoknak 4. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállíthatása céljából a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal előbb értesítést kérek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az 1898. évi társulati költségelirányzat tárgyalása.
2. Tellecsky Kristóf alelnök és választmányi tagnak leköszönése folytán új választmányi tag és alelnök választás.
3. Az 1897. évi zárszámadások felülvizsgálására a számvizsgáló bizottság megválasztása.
4. Gulyás Lajos gátbiztos véglegesítése iránti választmányi határozati javaslat.
5. Kovács András gátörnek véglegesítése iránti választmányi határozati javaslat.

N.-KIKINDAN, 1897. szeptember hó 3-án.

JANKÓ ÁGOSTON s. k.
igazgató.

*) Az alapszabályok 4. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltségük arányában személyesen, vagy a közgyűlésnek előzetesen bejelentett megbízottjaik által gyakorolják.
A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivetés szerint számított közrejárlási összegnek minden 100 forintja után egy-egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, a kinek kétszeres kivetés szerinti közrejárlása legalább száz forintot tesz. Száz forintnál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltségük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen a közgyűlésnek bejelentik, jogukban állván nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, a ki minden év első hónapjában az igazgatóságnál bejelentendő.
Azon kisebb érdekeltek szavazati jogát, a kik önként nem csoportosulnak és a kik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előljárósága gyakorolja, a mely község határában az illető területek fekszenek még azon esetben is, ha egy-egy község határábeli kisebb érdekeltek összes kétszeres kivétele sem tenne ki száz forintot.

816-1.1

1209. szám. 1897.

826-2.1

Hirdetmény.

A községi képviselőtestület 1892. évi december hó 10-én tartott rendkívüli közgyűlésében hozott és a törvényhatóság által 389/2481. kgy. 893. sz. alatt jóváhagyott X. számú határozatából kifolyólag ezennel közhírré tétetik, hogy az előfogat szolgalmányok árverés útján (3) három évi időtartamra bérbeadtnak.

Az árverés f. évi november hó 4-én d. e. 9 órakor Zsigmondfalva község-házánál fog megtartatni.

Az árverési feltételek a lázárföldi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Zsigmondfalván, 1897. szept. hó 6-án.

Lafler,
jegyző.

Chriszt József
bíró.

4278. tkv. szám. 1897.

827-1.1

Árverési hirdetményi kivonat.

A perlasszi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Heingl Borbála perlasszi lakos javára 85 frt tőke, 14 frt 45 kr. eddigi, 6 frt 65 kr. jelenlegi és még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. LX. t. cs. 144. §-a alapján a 146. §-a értelmében Bozeni Perassa perlasszi lakos ellen a Perlassz községben fekvő és a perlasszi 146. ill. 2693. sz. tkvben foglalt:

1. 206. sz. ház és 400 □-öl házhelyre 133 frt;
2. 62 □-öl gyümölcsös kertre 7 frt;

3. III. dűllőbeli 222. hrsz. 1 hold szántóra 170 frt;

4. 121. hrsz. 400 □-öl szőlőre 100 frt;

5. IV. dűllőbeli 222. hrsz. 2 hold szántónak Bozeni Perszát megillető 1/2 részére 48 frt 34 kr. becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított árverési feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés a kir. tkvi hatóság hivatalos helyiségében 1897. évi október hó 15-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következők egy a tkvi hivatalban, mint Perlassz községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.
3. Árverésni szándékosok tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Perlasszon, 1897. évi július hó 16-án, a kir. járásbiróság mint tkvi hatóságánál.

Tóth,
kir. aljárásbíró.

1898. ár. számhoz. 1897.

823-2.2

Árverési hirdetmény.

N.-Becsakerek város árvaszékének 1352. és 1398/897. számú határozata folytán ezennel közzététetik, hogy kk. Svevics Döme tulajdonát képező 4414. r. sz. 48 hold 1466 □-öl, 5084/d. r. sz. 11 hold 710 □-öl, 5083. r. sz. 4 hold 1418, □-öl, 8508. r. sz. 5 hold, 3775. r. sz. 500 □-öl

ingatlan 1897. évi szeptember hó 11-én d. e. 9 órakor a városházi II. tanácsnoki irodában 1897. évi október hó 1-től kezdődő 3 egymásután következő évre nyilvános magánárverés útján haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek az árverés napjáig fenti irodában betekintheők.

Nagy-Becsakerek, 1897. évi szeptember hó 9-én.

Zachariás József,
vár. tanácsnok.

The Continental
Bodega Company.
Valódi hamisítatlan
külföldi borok

• Portbor.
• Sherry.
• Madeira.
• Marsala.
• Malaga.
• Tarragona s. a. l.
Legjobb
bevásárlási forrás

Raktár:
Ro'sa Ignác
urnál
Nagy-Becsakereken.
(690-20.6)